

28.04 2026

ETKİ LAB SONUÇ RAPORU

Etki Hikayesi: Eğitim ve Yapay Zekâ Ajanları

Etki Yazarı: Didem Yeşil

Kurum: Amsterdam Tech

Görevi: Head of Product

Uygulama Türü: Görüş yazısı

Odak Alan: İnovasyon ve Teknoloji

1. Etki Lab Değerlendirme Notu

Bu çalışma, bir performans değerlendirmesi ya da sıralama amacıyla değil; görüş yazısının eğitimde etki düşüncesine sunduğu katkıyı görünür kılmak amacıyla ele alınmıştır.

Etki Lab yaklaşımı, metni yalnızca güncel bir teknoloji tanıtımı olarak değil; öğretmenin iş yapma biçimi, eğitimde süreç tasarımı, insan-yapay zekâ iş birliği ve dijital sorumluluk açısından oluşturduğu değişim potansiyeli üzerinden okumayı hedefler.

Bu analiz, metni bir uygulama örneği olarak değil, kavramsal açıklama ve uygulamaya geçiş çağrısı içeren görüş yazısı formatında değerlendirmektedir.

2. Görüş Yazısının Kısa Özeti

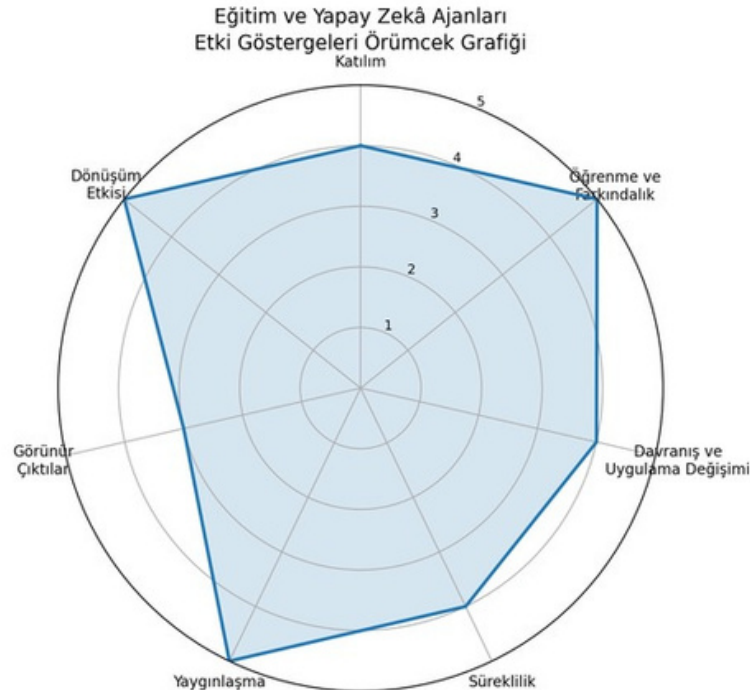
“Eğitim ve Yapay Zekâ Ajanları” başlıklı yazı, son yıllardaki yapay zekâ gelişimini basit dil modellerinden uzun bağlama, dokümanlarla çalışmadan çoklu ortam kullanımına, derin araştırmadan ajansal yapay zekâyâ uzanan bir gelişim çizgisi içinde ele almaktadır. Metindeki gelişim şeması, teknolojinin yalnızca daha güçlü yanıt üretmeye değil; hedefe göre plan yapan, araç kullanan ve çok adımlı süreçleri yöneten sistemlere doğru ilerlediğini görünür kılmaktadır.

Yazı, klasik sohbet botlarıyla ajansal yapay zekâ arasındaki farkı; etkileşim, süreç, araç kullanımı, bağlam, hafıza ve yönetim boyutları üzerinden açıklamaktadır. ChatGPT özelleştirmeleri, ajan modu, Brisk Teaching, Manus AI, Dify.ai ve Flowise AI gibi örnekler üzerinden eğitimcilerin tekrar eden işleri tek tek komutlarla yürütmek yerine, hedef ve kuralları tanımlanmış iş akışları tasarlayabileceği vurgulanmaktadır.

Metin; otomatik geri bildirim, çoklu ajanla müfredat tasarımı ve ölçme-değerlendirme mimarisi gibi eğitim senaryoları sunarken, insanın döngüde kalması ilkesini merkeze yerleştirmektedir. Son bölümde hedef belirleme, kısıt tasarımı, kontrol noktası oluşturma, çıktı doğrulama ve risk değerlendirme becerileri “ajansal yapay zekâ okuryazarlığı”nın temel bileşenleri olarak öne çıkarılmaktadır.

3. Etki Göstergeleri Puan Özeti

Etki Göstergesi	Puan	Etki Yorumu
Katılım	4	Eğitimciyi yalnızca okuyan değil, kendi iş akışlarını ve tekrar eden görevlerini sorgulayan aktif bir düşünme sürecine davet ediyor.
Öğrenme ve Farkındalık	5	Ajansal yapay zekâyı kavram, özellik, karşılaştırma ve eğitim senaryolarıyla sistematik ve anlaşılır biçimde görünür kılıyor.
Davranış ve Uygulama Değişimi	4	Küçük denemeler, araç örnekleri ve akış tasarımı önerileriyle eğitimcinin yapay zekâ kullanım biçimini değiştirebilecek somut kapılar açıyor.
Süreklilik	4	Tekil komutlardan tekrarlanabilir iş akışlarına geçişi savunuyor; ancak uzun süreli uygulama ve izleme verisi sunmuyor.
Yaygınlaşma	5	Güncel konusu, sade dili, karşılaştırma tabloları ve farklı eğitim rollerine uyarlanabilir senaryolarıyla yüksek paylaşılabirlik taşıyor.
Görünür Çıktılar	3	Şema, tablo ve senaryolar güçlü; ancak gerçek bir okul ya da sınıf uygulamasından elde edilmiş ürün, veri ve sonuçlar sınırlı.
Dönüşüm Etkisi	5	Yapay zekâyı araç kullanımından sistem tasarımına; eğitimciyi komut yazan kullanıcıdan hedef ve denetim çerçevesi kuran tasarımcıya taşıyor.

NEDEN OLMASIN

Eğitimde Etki Platformu

iletisim@egitimdeetki.com

www.egitimdeetki.org

4. Etki Göstergelerine Göre Analiz

Katılım

Metin, eğitimcinin günlük yapay zekâ kullanımına doğrudan temas eden bir soruyla ilerler: Yapay zekâyı yalnızca yanıt üreten bir araç olarak mı kullanıyoruz, yoksa ona belirli süreçleri devredebileğimiz sistemler mi tasarlıyoruz? Klasik sohbet botu ile ajansal yapay zekâ arasındaki görsel karşılaştırma, okuyucunun kendi kullanım biçimini hızla konumlandırmasını sağlar. Ayrıca “kendi ajanınızı inşa edin” ve “küçük denemeler yapın” çağrıları, zihinsel katılımı uygulama merakına dönüştürür.

Etki Yorumu: Yüksek zihinsel ve mesleki katılım oluşturur.

Öğrenme ve Farkındalık

Yazının en güçlü alanı kavramsal farkındalıktır. Yapay zekânın gelişim çizgisi, ajanın hedef-planlama-hafıza-arac kullanımı-öz değerlendirme bileşenleri ve klasik chatbot/agentik AI karşılaştırmaları kavramın sınırlarını anlaşılır hale getirir. Eğitimcinin yalnızca “iyi prompt yazma” becerisine değil; bağlam, veri, araç, kısıt ve kontrol noktası tasarlama becerilerine ihtiyaç duyduğu fikri güçlü biçimde görünür kılınmaktadır.

Etki Yorumu: Çok güçlü öğrenme ve farkındalık etkisi yaratır.

Davranış ve Uygulama Değişimi

Metin, doğrudan tamamlanmış bir okul uygulaması sunmasa da davranış değişimine açılan somut yollar içerir. Tekrarlayan ders planı, farklılaştırılmış materyal, öğrenci ödevi analizi, otomatik geri bildirim, müfredat tasarımı ve soru kalite kontrolü gibi görevlerin akış olarak tasarlanabileceğini gösterir. Dify.ai ve Flowise AI gibi platformların anılması, okuyucuyu yalnızca düşünmeye değil, prototip geliştirmeye de yönlendirir. Bununla birlikte, gerçek uygulama adımları, örnek bir akış şeması ve değerlendirme ölçütleri eklenirse davranış değişimi etkisi daha da güçlenebilir.

Etki Yorumu: Uygulama davranışını başlatabilecek güçlü bir yönlendirme sağlar.

Süreklilik

Ajansal yaklaşımın temel farkı, tek seferlik çıktılar yerine tekrarlanabilir ve bağlamı koruyan süreçler kurmasıdır. Bu nedenle metin süreklilik düşüncesini kavramsal olarak güçlü biçimde taşır. Ajanın sınıf seviyesi, tercih edilen format, kalite ölçütü ve kontrol noktalarını hatırlaması; öğretmenin her seferinde süreci baştan kurma yükünü azaltabilir. Ancak metinde önerilen akışların zaman içindeki performansını, hata örüntülerini ve öğretmen üzerindeki gerçek iş yükü etkisini gösteren izleme verileri bulunmamaktadır.

Etki Yorumu: Sürdürülebilir kullanım mantığı güçlü; uygulama verisiyle desteklenebilir.

Yaygınlaşma

Yazının konusu yalnızca teknoloji meraklısı öğretmenlere değil; yöneticilere, ölçme-değerlendirme uzmanlarına, program geliştiricilere ve içerik üreticilerine de hitap etmektedir. Otomatik geri bildirimden çoklu ajanlı müfredat tasarımına kadar farklı örnekler, yaklaşımın çeşitli eğitim bağlamlarına uyarlanabileceğini gösterir. Şema ve karşılaştırma tabloları da içeriğin eğitimlerde, atölyelerde ve sosyal medya paylaşımlarında kullanılmasını kolaylaştırmaktadır.

Etki Yorumu: Çok yüksek paylaşılabirlik ve yaygınlaşma potansiyeli taşır.

Görünür Çıktılar

Metindeki yapay zekâ gelişim şeması, klasik chatbot-agentik AI tablosu ve eğitim iş akışı karşılaştırması düşüncüyü görünür hale getiren güçlü editoryal çıktılardır. Ayrıca örnek kullanım senaryoları, okuyucunun olası ürünleri zihninde canlandırmasını sağlar. Buna karşın gerçek bir ajanın ürettiği ders planı, geri bildirim paketi, ölçme aracı, hata günlüğü, öğretmen zaman kazancı veya öğrenci öğrenmesine ilişkin kanıt sunulmamaktadır.

Etki Yorumu: Kavramsal çıktılar güçlü; uygulama kanıtlarıyla geliştirilmelidir.

Dönüşüm Etkisi

Metin, yapay zekâ kullanımını “soru sor-cevap al” ilişkisinden çıkararak sistem düşüncesine taşır. Eğitimcinin rolü de yalnızca komut yazan kullanıcı olmaktan; hedefleri, sınırları, kontrol noktalarını, kalite ölçütlerini ve etik sorumluluğu belirleyen süreç tasarımcısına dönüşür. İnsan denetiminin yapay zekâ otonomlaştıkça daha önemli hale geldiği vurgusu, dönüşümü teknoloji merkezli değil, sorumluluk merkezli bir çerçeveye yerleştirir.

Etki Yorumu: Eğitimde yapay zekâ kullanım anlayışını güçlü biçimde yeniden çerçeveler.

NEDEN OLMASIN

Eğitimde Etki Platformu

iletisim@egitimdeetki.com

www.egitimdeetki.org

5. Güçlü Yönler

- Yapay zekâdaki gelişimi tarihsel ve anlaşılır bir ilerleme çizgisi içinde sunması
- Ajansal yapay zekâyı hedef, planlama, hafıza, araç kullanımı ve öz değerlendirme bileşenleriyle açıklaması
- Klasik sohbet botu ile ajansal sistem arasındaki farkı görsel karşılaştırmalarla görünür kılması
- Eğitimcilerin gerçek iş yüklerine dokunan geri bildirim, müfredat ve ölçme-değerlendirme senaryoları sunması
- Tekil prompt yaklaşımından bağlam ve sistem mühendisliğine geçişi açık biçimde çerçevelemesi
- İnsan denetimi, etik sorumluluk, sınır koyma ve risk değerlendirmesini merkeze alması
- Okuyucuyu teoride bırakmayıp küçük denemeler yapmaya davet etmesi

6. Geliştirme Önerileri

Somut bir eğitim ajanı akışı eklenebilir. Örneğin “öğrenci ödevlerini analiz et → rubriğe göre taslak geri bildirim üret → öğretmen onayına sun → onaylanan geri bildirimi dosyala” biçiminde adım adım bir akış; metnin uygulama değerini artırabilir.

İnsan denetimi kontrol listesi görünür hale getirilebilir. Hangi aşamada öğretmen onayı gerektiği, ajanın hangi durumlarda durması gerektiği ve hangi çıktıların doğrulanmadan kullanılmaması gerektiği kısa bir kontrol tablosuyla sunulabilir.

Etik ve veri güvenliği boyutu genişletilebilir. Öğrenci verilerinin korunması, kişisel verilerin anonimleştirilmesi, araçların veri saklama politikaları ve yanlış/önyargılı çıktı riskleri eğitim bağlamında daha somut örneklerle ele alınabilir.

Başarı ölçütleri tanımlanabilir. Bir ajanın başarılı sayılması için yalnızca hız değil; doğruluk, pedagojik uygunluk, öğretmen tarafından yapılan düzeltme oranı, zaman tasarrufu ve öğrenciye yansıyan kalite gibi göstergeler önerilebilir.

Araç adlarından bağımsız kalıcı bir çerçeve güçlendirilebilir. Platformlar hızla değişebildiği için metnin ana modeli “hedef-bağlam-arac-kısıt-kontrol-doğrulama” çerçevesiyle daha belirgin hale getirilebilir.

Gerçek uygulama örneğiyle desteklenebilir. Bir öğretmenin iki hafta boyunca kullandığı küçük bir ajan prototipi; elde edilen ürünler, hatalar, düzeltmeler ve öğretmen yansımalarıyla birlikte paylaşılabilir.

7. Etki Lab Sonucu

“Eğitim ve Yapay Zekâ Ajanları” başlıklı görüş yazısı, eğitim dünyasının yapay zekâyı kurduğu ilişkinin yeni bir aşamaya geçtiğini görünür kılan güçlü ve güncel bir düşünce metnidir. Metnin değeri yalnızca yeni araçları tanıtmada değil; eğitimcinin yapay zekâ kullanımını tekil komutlardan hedef ve bağlamı tanımlanmış süreçlere taşıması gerektiğini göstermesinde yatmaktadır.

Yazı, ajansal yapay zekâyı pedagojik sorumluluğu devralan bir otorite olarak değil; eğitimcinin belirlediği hedefler, sınırlar ve kontrol noktaları içinde çalışan bir iş ortağı olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşım, insanın döngüde kalmasını ve etik-bağlamsal sorumluluğun eğitimcide olmasını metnin temel güvence alanına dönüştürmektedir.

Etki Lab açısından metnin en güçlü alanları öğrenme ve farkındalık, yaygınlaşma ve dönüşüm etkisidir. Görünür çıktılar boyutu ise gerçek bir okul uygulaması, prototip ürünler, süreç kayıtları ve öğretmen yansımalarıyla desteklendiğinde daha güçlü hale gelecektir.

NEDEN OLMASIN?

Eğitimciler yapay zekâyı yalnızca tek tek görevler vermek yerine; hedefi, sınırları, kalite ölçütleri ve insan kontrol noktaları belirlenmiş güvenli öğrenme iş akışları tasarlasalar...